

Ny Bokin'i Daniela — Isa Iraika Amby Dimampolo amby Zato efatra

Fahatakarana ny Fahitana Farany nataon'i Daniela: Ny Hevitr'i Belsatsara sy ny Fampiharihariana ny Faminaniana

Jeff Pippenger
2024-03-23

Ny fahitana farany nomena an'i Daniela dia ahitana ireo toko telo farany. Ny voalohany amin'ireo toko ireo, tahaka ny farany amin'ireo toko telo ireo, dia manondro ny fanandraman'i Daniela, ary ny toko afovoany kosa dia manondro ny tantara ara-paminaniana izay miresaka ny fiakarana sy ny fianjerana farany an'ilay mpanjakan'ny avaratra sandoka. Ny toko voalohany dia tahaka ny farany, ary ny toko afovoany dia maneho ny fikomian'ilay mpanjakan'ny avaratra sandoka. Ny fahitana farany nomena an'i Daniela, dia ny fahitan'ny Reniranon'i Hiddekel, mitondra ny sonian'i Alfa sy Omega, izay Fahamarinana. Eo am-panombohantsika mandinika ny fahitana farany an'i Daniela, dia hanomboka amin'ny andininy voalohany isika.

Tamin'ny taona fahatelon'i Kyrosy, mpanjakan'i Persia, dia nisy teny nambara tamin'i Daniela, izay nantsoina hoe Beltesazara; ary marina izany teny izany, nefa lava ny fotoana voatendry; ary azony ny hevitr'izany teny izany sady azon'ny sainy ny fahitana. Daniela 10:1.

Misy fahamarinana maromaro voafono ao anatin'ity andininy ity. Ny voalohany dia ny anaran'i Daniela hoe “Beltesazara”.

Dia nomen'ny lehiben'ny tandapa ireo; ka Daniela nomeny ny anarana hoe Beltesazara; ary Hanania kosa, Sadraka; ary Misaela, Mesaka; ary Azaria, Abednego. Daniela 1:7.

Nomena an'i Daniela hoe “Beltesazara” tao amin'ny toko voalohany, ary tsy nantsoina intsony hoe “Beltesazara” izy mandra-pampidirana ny fahitany farany. Koa izany no anarany ao amin'ny fijoroany ho vavolombelona voalohany sy farany. Ny fanovana anarana ao amin'ny faminaniana dia maneho tandindon'ny fifandraisan'ny fanekena eo amin'Andriamanitra sy ny olony. Rehefa niditra tao amin'ny fanekena tamin'i Abrama sy Saray ny Tompo, dia novany ho Abrahama sy Saraha ny anarany. Novany ho Isiraely ny anaran'i Jakoba, ary mampanantena Izy fa hanome anarana vaovao ny vahoakany izay ao amin'ny fanekena amin'ny andro farany.

Noho ny amin'i Ziona dia tsy hangina aho, ary noho ny amin'i Jerosalema dia tsy hitoetra aho, mandra-pivoakan'ny fahamarinany tahaka ny famirapiratana, ary ny famonjeny tahaka ny fanilo mirehitra. Ary ny Jentilisa hahita ny fahamarinanao, ary ny mpanjaka rehetra ny voninahitrao; ary ianao hatao amin'ny anarana vaovao, izay hotononin'ny vavan'i Jehovah. Isaia 61:1, 2.

Ho an'ny Filadelfianina, izay ilay iray hetsy sy efatra amby efapolo sy efatra arivo amin'ny andro farany, dia manao izao teny fikasana izao aminy koa Izy.

Izay maharesy no hataoko andry ao amin'ny tempolin'Andriamanitra, ka tsy hivoaka intsony izy; ary hosoratako eo aminy ny anaran'Andriamanitra, sy ny anaran'ny tanànan'Andriamanitra, dia Jerosalema vaovao, izay midina avy any an-danitra, avy amin'Andriamanitra; ary hosoratako eo aminy ny anarako vaovao. Izay manan-tsofina, aoka izy hihaino izay lazain'ny Fanahy amin'ny fiangonana. Apokalypsy 3:12, 13.

Ny mpaminany dia maneho ny olon'Andriamanitra amin'ny andro farany, ary tsy tahaka an'i Abrahama, Saraha ary Isiraely, dia tsy fantatra mazava ny tena hevitr'i Belteshazara. Ny anarana izay omen'Andriamanitra ny olony amin'ny andro farany mba hanehoana ny fifandraisany amin'ny fanekenany dia anarana tsy fantatra mandra-pahatongan'ny fotoana izay hanomezany azy izany anarana izany. Ny anarana hoe Belteshazara dia manondro an'i Daniela ho olon'ny faneken'Andriamanitra, dia Filadelfia amin'ny andro farany, nefa ny tena anarana dia miafina mandra-pahatongan'ny fanisiana tombo-kase, satria voasoratra eo amin'ny handriny izany anarana izany, izay eo ihany koa no anoratana ny tombo-kase.

Ary nijery aho, ka, indro, Zanak'ondry iray nitsangana teo an-tendrombohitra Ziona, ary nisy iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo niaraka taminy, izay nanana ny anaran'ny Rainy voasoratra teo amin'ny handriny. Apokalypsy 14:1.

Daniel dia antsoina hoe Belteshazzar ao amin'ny toko voalohany ary avy eo ao amin'ny toko fahafolo, ka amin'izany dia manondro ny tenany ho tandindon'ny hetsiky ny anjely voalohany sy ny hetsiky ny anjely fahatelo; fa ny toko voalohany dia misolo tena ny hafatry ny anjely voalohany, araka izay efa nofaritana tamin'ny antsipiriany tao amin'ireo lahatsoratra teo aloha. Koa ny toko fahafolo dia misolo tena ny hetsiky ny anjely fahatelo sy ny vahoakan'ny fanekena amin'ny andro farany. Ary avy eo ilay andininy dia manondro an'i Belteshazzar ho tandindon'ireo izay mahatakatra ny fitomboan'ny fahalalana izay naseho rehefa nesorina ny tombo-kase tao amin'ilay hetsika fanavaozana izay nanomboka tamin'ny 1989. Izany dia asehon'ny fanamafisana ny amin'izay fantatr'i Daniela (Belteshazzar).

I Daniela dia fantatra ho nahalala ny “teny” izay “nambara tamin'i Daniela,” “ary marina ny teny, nefa lava ny andro voatendry; ary nahafantatra ny teny izy, sady nahazo fahalalana ny fahitana.” Nahafantatra ny “teny” Daniela, ary koa “ny fahitana.” Ny teny hebreo hoe “dabar” dia adika hoe “teny” ao amin'io andininy io, ary ny heviny dia “teny.” Ara-paminaniana, ny “teny” dia maneho na ny fahitan'ny “fotoana fito,” ary koa maneho an'i Kristy, Izay Teny. Na ny “fotoana fito” na i Kristy dia samy Ilay Vatolampy nolavin'ny mpanao trano, ary Daniela dia maneho vahoaka iray izay mahatakatra ireo lafiny roa amin'ny tandindon'ny Teny.

Ao amin'ny Daniela toko fahasivy, andininy faha-roa amby roapolo, no ahitantsika ny iray amin'ireo andininy manan-danja indrindra mifandray amin'ny faminaniana momba ny fotoana, dia ny roa arivo sy telonjato taona sy ny roa arivo sy diman-jato amby roapolo taona, izay asehon'ilay fanontaniana ao amin'ny Daniela toko fahavalo, andininy faha-telo ambin'ny folo, sy ny valiny ao amin'ny andininy faha-efatra ambin'ny folo. Ny fanontaniana dia manao hoe: “Mandra-pahoviana no haharetan'ny fahitana “chazon” izay manondro ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny maro, izay notanterahin'ny fanompoan-tsampy ary avy eo ny fahefana papaly?” Naharitra roa arivo sy diman-jato amby roapolo taona izany fanitsakitsahana izany, ho fanatanterahana ny “impito” ao

amin'ny Levitikosy enina amby roapolo.

Ny valin'ilay fanontaniana ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo dia hoe: hatramin'ny roa arivo sy telon-jato taona; ary amin'izany dia hodiofina ny fitoerana masina izay nohitsakitsahina; ary ny fahitana “mareh” momba ireo roa arivo sy telon-jato taona no mampifamatotra ireo faminaniana roa momba ny fotoana; ary ao amin'ny andininy faha-telo amby roapolon'ny Daniela toko fahasivy, i Gabriela dia mitarika an'i Daniela hahatakatra ny fifandraisan'ireo fahitana roa.

Tamin'ny fiandohan'ny fifonanao dia nivoaka ny didy, ary tonga aho hampahafantatra anao izany; fa tena malala indrindra ianao; koa fantaro ny teny, ary diniho ny fahitana. Daniela 9:23.

Ny teny nadika hoe “mahatakatra,” “mandinika” ao amin'ilay andininy dia ny teny Hebreo hoe “biyn,” ary midika hoe “manavaka ara-tsaina” izany. Nampahafantarina i Gabriela an'i Daniela mba hanao fanavahana ara-tsaina eo amin'“ilay raharaha” sy “ilay fahitana.” Ny “fahitana” ao amin'ilay andininy dia ny teny Hebreo hoe “mareh,” ary izany no fahitana ny roa arivo sy telon-jato taona izay nifarana tamin'ny 22 Oktobra 1844. Ny teny Hebreo nadika hoe “raharaha” dia ilay teny iray ihany nadika hoe “zavatra,” ao amin'ny andininy voalohany amin'ny toko faha-folo. Izany dia ny teny Hebreo hoe “dabar,” ary maneho ny fahitana ny roa arivo sy diman-jato ary roapolo taona izay nifarana koa tamin'ny 22 Oktobra 1844.

Ao amin'ny andininy voalohany amin'ny toko fahafolo, ny vahoakan'Andriamanitra ao amin'ny fanekena amin'ny andro farany dia asehon'i Beltesazara, ary efa nahatakatra ny fitomboan'ny fahalalana izay tonga tamin'ny fotoan'ny farany tamin'ny 1989 izy ireo, ka nahafahany nahatakatra ny fifandraisan'ireo fahitana roa, izay ny Millerita tamin'ny hetsiky ny anjely voalohany dia tsy nahatakatra afa-tsy amin'ny ampahany ihany. Ao amin'ilay andininy, ny fahitana aseho ho toy ny “zavatra” dia ampahafantarina ho ilay lava indrindra amin'ireo faminaniana roa, satria eo anelanelan'ireo filazana roa ao amin'ilay andininy momba ilay “zavatra”, dia ambaran'i Daniela fa ny fotoana voatendry ho an'ilay “zavatra” (ny dabar) dia “lava”, mifandray amin'ilay fahitana (mareh).

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Kyrosy, mpanjakan'i Persia, dia nisy zavatra nambara tamin'i Daniela, izay nantsoina hoe Beltesazara; ary marina izany zavatra izany, nefa ny andro voatendry dia mbola lavitra; ary azony izany zavatra izany, sady azony ny fahitana. Daniela 10:1.

Ny fahamarinana an-kolaka fa ny “fotoana fito” no faminaniana momba ny fotoana lava indrindra izay notorin'ny Millerita dia lavin'ny Advantisma Laodiseana, miorina amin'ny andalan-teny iray izay ahodiny ho amin'ny fandranganana azy ihany. Noho ny fandavany ny “fotoana fito” tao amin'ny fikomiana tamin'ny 1863, dia tsy hitany ny fifandraisan'ireo faminaniana roa tonta, ary ny andalana manaraka dia tsy hainy, na tsy tiany, afa-tsy ny mahita azy ho manondro ireo telo arivo sy roanjato amby zato taona.

“Ny fanandraman'ireo mpianatra izay nitory ny ‘filazantsaran'ny fanjakana’ tamin'ny fiavian'i Kristy voalohany, dia nanana ny tandrify azy tao amin'ny fanandraman'ireo izay nanambara ny hafatry ny fiaviany fanindroany. Tahaka ny nivoahan'ireo mpianatra nitory hoe: ‘Tontosa ny fotoana, ary efa akaiky ny fanjakan'Andriamanitra,’ dia tahaka izany koa no nanambaran'i

Miller sy ireo namany fa efa ho tapitra ilay vanim-potoana ara-paminaniana lava indrindra sady farany aseho ao amin'ny Baiboly, fa efa akaiky ny fitsarana, ary efa hiditra ny fanjakana mandrakizay. Ny fitorian'ireo mpianatra mikasika ny fotoana dia naorina teo amin'ny fito-polo herinandro ao amin'ny Daniela 9. Ny hafatra nomen'i Miller sy ireo namany dia nanambara ny fiafaran'ny 2300 andro ao amin'ny Daniela 8:14, izay anisany ny fito-polo herinandro. Ny fitorian'ny andaniny sy ny ankilany dia samy naorina teo amin'ny fahatanterahan'ny ampahany samihafa amin'io vanim-potoana ara-paminaniana lehibe io ihany.” The Great Controversy, 351.

Aza adinoina ny lojika raiki-tampisaka ao anatin'ity andalan-teny farany ity. Ny Advantisma Laodiseana dia tsy mampianatra an'izao tontolo izao fa noheverin'ny Millerita ho ny fitoerana masina any an-danitra ilay fitoerana masina hodiovina, satria izy ireo, sy izay rehetra maniry hijery ny firaketana ara-tantara, dia mahalala fa ny finoan'ny Millerita dia hoe ny tany no ilay fitoerana masina hodiovina. Ny andalan-teny sintonin'ny Advantisma Laodiseana ho amin'ny fandringanany ihany dia izao: “koa dia nambaran'i Miller sy ireo mpiara-miasa taminy fa ilay fe-potoana faminaniana lava indrindra sady farany aseho ao amin'ny Baiboly dia saiky hifarana”, izay iantsenany mafy fa ny roa arivo sy telon-jato taona ao amin'ny Daniela toko faha-valo, andininy faha-efatra ambin'ny folo, izany.

Ny bokin-tantara nosoratan'ny Advantista mihitsy no manondro fa ireo mpitory Millerita telonjato dia SAMY nampiasa ny tabilao mpisava lalana tamin'ny 1843 tao amin'ny famelabelarany, ary mazava tsy misy fisalasalana eo amin'ilay tabilao, sy ao amin'ny sisa amin'ny fijoroana vavolombelona ara-tantara, fa ny “fotoana fito” (roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona) no faminaniana izay nofaritan'izy ireo ho “vanim-potoana faminaniana lava indrindra sady farany,” izay “saiky hifarana.” Noho ny fikomiany tamin'ny 1863, fony izy ireo nandà ilay vato fehizoron'ny “fotoana fito,” dia manizingizina an-jambany izy ireo ankehitriny fa mamerina manoratra ny tantara efa niorina i Ranabavy White ao amin'ilay andalan-teny ao amin'ny The Great Controversy.

Ao amin'ny andininy voalohany amin'ny Daniela toko faha-folo, Beltesazara dia misolo tena ny vahoakan'Andriamanitra amin'ny andro farany, ary izy ireo dia mahatakatra na ny fanontaniana na ny valiny ao amin'ny Daniela toko faha-valo, andininy faha-telo ambin'ny folo sy faha-efatra ambin'ny folo, izay ambaran'i Rahavavy White ho fototra sy andry afovoan'ny finoana Advantista. Ao amin'ilay fanehoana asehon'i Daniela ao amin'ilay andininy, dia manamarika fanavahana izy eo amin'ny vahoakan'Andriamanitra mpiray fanekena amin'ny andro farany sy ny Advantisma Laodiseana, satria ireo no mahatakatra ny fitomboan'ny fahalalana tamin'ny 1989.

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Kyrosy, mpanjakan'i Persia, dia nisy zavatra nambara tamin'i Daniela, izay nantsoina hoe Beltesazara; ary marina izany zavatra izany, nefa lava ny fotoana voatendry; ary azony tsara izany zavatra izany sady azony ny hevitra ny fahitana. Daniela 10:1.

Ny andininy voalohany no fiandohan'ny fahitana nomena teo amoron'ny Renirano Hiddekel, izay mifarana ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo. Any no ahitantsika ny fanokafana ny bokin'i Daniela amin'ny fotoanan'ny farany; koa ny fanehoana an'i Daniela ho mahafantatra ny “zavatra”

sy ny “fahitana” dia mifandray amin’ireo izay mahafantatra, ka antsoina hoe “hendry,” mifanohitra amin’ireo izay tsy mahafantatra, ka antsoina hoe “ratsy fanahy.” Ao amin’ny andininy faha-folo amin’ny toko faharoa ambin’ny folo no anehoana ny fanavahana ireo sokajy roa ireo.

Maro no hodiovana sy hodi-botsiana ary hotsapaina; fa ny ratsy fanahy kosa hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin’ny ratsy fanahy hahafantatra; fa ny hendry no hahafantatra. Daniela 12:10.

Ny “hendry” no mahafantatra, ary ny ratsy fanahy tsy mahafantatra; ary ilay teny nadika hoe “mahafantatra” dia ilay teny ihany izay hitantsika ao amin’ny andininy faha-roa-polo amby telo amin’ny toko fahasivy. Izany dia ilay teny hebreo hoe “biyn,” izay midika hoe manavaka ao an-tsaina. Ny ratsy fanahy tsy mahafantatra ny fitomboan’ny fahalalana, satria tsy vonona hanao ilay fanavahana ara-tsaina ny amin’ireo fahitana roa izy, izay fahamarinana amantarana an’i Belteshazzar ho mahalala ao amin’ny andininy voalohany, rehefa antsoina hoe Belteshazzar izy fa tsy hoe Daniela. Ao amin’ny andininy voalohany dia aseho ho vahoakan’Andriamanitra amin’ny fanekena amin’ny andro farany izy, ary aseho koa ho isan’ireo izay mahafantatra ireo fahitana roa izay tokony hanavahan’ny vahoakan’Andriamanitra ao an-tsaina. Maneho ny fiasaran’ny zavatra iray amin’ny alalan’ny fiandohan’ny zavatra iray i Jesosy, ary ao amin’ny toko faharoa ambin’ny folo, ny hendry dia ireo izay mahatakatra ny faminaniana momba ny roa arivo sy telonjato taona, sy ny fifandraisany mivantana amin’ily faminaniana momba ny fotoana “lava indrindra sy farany,” izay ny roa arivo sy dimy amby roapolo taona.

Ao amin’ny lahatsoratra manaraka no hanohizantsika ny fandinihantsika ny fahitana farany nomena an’i Daniela.

Ny oloko dia ringana noho ny tsy fahalalana; satria nolavinao ny fahalalana, dia holaviko kosa ianao, ka tsy ho mpisorona ho Ahy intsony; satria nanadino ny lalàn’Andriamanitrao ianao, dia hanadino ny zanakao kosa Aho. Hosea 4:6.

Ianareo koa, tahaka ny vato velona, dia aorina ho trano ara-panahy, ho fisoronana masina, mba hanolotra fanatitra ara-panahy, izay ankasitrahana’Andriamanitra amin’ny alalan’i Jesosy Kristy. Fa izany no voasoratra ao amin’ny Soratra Masina hoe: Indro, mametraka vato fehizoro lehibe ao Ziona Aho, voafidy sady sarobidy; ary izay mino Azy dia tsy ho menatra. Koa aminareo izay mino dia sarobidy Izy; fa amin’izay tsy mankatò kosa, ny vato izay nolavin’ny mpanao trano, dia io ihany no tonga fehizoro; ary vato mahatafintohina sy harambato mahatafintohina, dia ho an’izay tafintohina amin’ny teny, satria tsy mankatò izy; ary ho amin’izany indrindra no nanendrena azy koa. Fa ianareo kosa dia taranaka voafidy, fisoronam-panjakana, firenena masina, olona navahana ho an’Andriamanitra, mba hanehoanareo ny fiderana Azy izay niantso anareo hiala tamin’ny maizina ho amin’ny fahazavany mahagaga; ianareo izay taloha tsy firenena, fa ankehitriny dia olon’Andriamanitra; izay tsy nahazo famindram-po taloha, fa ankehitriny kosa efa nahazo famindram-po. 1 Petera 2:5–10.

Ary hevero ho famonjen’ny Tompontsika; tahaka ny nanoratan’i Paoly rahalahintsika malala taminareo koa, araka ny fahendrena nomena azy; tahaka izany koa ao amin’ny epistily rehetra soratany, fa miresaka ireo zavatra ireo ao aminy izy; ary ao anatiny no misy zavatra sasany saro-pantarina, izay ahodinkodin’ireo tsy mahay sy tsy mafy orina, tahaka ny anaovany

amin'ny Soratra Masina hafa koa, ho amin'ny fandranganana ny tenany. Koa ianareo, ry malala, satria fantatrarao rahateo izany dieny mialoha, dia mitandrema, fandrao tarihin'ny fahadisoan'ny ratsy fanahy ianareo ka hiala amin'ny faharetanareo mafy orina. 2 Petera 3:15–17.

Ireo zavatra ireo no ampahatsiarovy azy, ka asaovy mihazona mafy eo anatrehan'ny Tompo izy mba tsy hifanditra ny amin'ny teny, satria tsy mahaso akory izany, fa mitondra ho amin'ny fandravana izay mihaino. Miezaha mafy haneho ny tenanao ho eken'Andriamanitra, dia mpiasa tsy mila menatra, mizara tsara ny tenin'ny fahamarinana. Fa ialao ny resaka tsy masina sy poakaty; fa izany dia hitarika ho amin'ny toe-panahy ratsy bebe kokoa. 2 Timoty 2:14–16